

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 764/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAK], [REDAKČNÝ ZNAK] zastúpenej advokátkou JUDr. Helenou Čerešňovou, Horné predmestie 216/16, Svätý Jur, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 429/2015 a jeho uznesením z 23. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAK] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2016 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAK] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“)

v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 429/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 23. júna 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že «[s]ťažovateľka bola účastníčkou súdneho konania vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 18 C/229/2009 na strane žalovaného v I. rade (ďalej len „žalovaná v 1. rade“). V konaní si [REDAKOVANÉ] ako žalobkyňa uplatňovala od žalovanej v 1. rade a od [REDAKOVANÉ] ako žalovaného v 2. rade spoločne a nerozdielne sumu 20.570,61 € s prísl.».

Sťažovateľka uvádza, že žaloba bola „zo strany žalobkyne vzatá späť resp. zmenená; avšak podotýkame, že nie z dôvodov na strane žalovanej v 1. rade, ale výlučne v dôsledku odstraňovania nedostatkov, na ktoré žalovaná v 1. rade počas celého súdneho konania poukazovala“.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že bola „zaviazaná na zaplatenie sumy len 2.844,69 € v splátkach, čo predstavuje len 13,8 % z pôvodne uplatňovaného nároku (pôvodne uplatňovaný nárok bo 20.570,61 €)!“.

K rozhodnutiu o trovách konania sťažovateľka uvádza, že všeobecné súdy jej «v rozpore s vtedy platným OSP nepriznali žalovanej v 1. rade ako úspešnej účastníčke sporu náhradu trov konania. Definitívne rozhodnutie o náhrade trov konania, ktorým boli podľa nášho názoru porušené ústavné práva sťažovateľky je uznesenie Krajského súdu v Trnave z 23. 06. 2016 sp. zn. 9 Co/429/2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. 08. 2016 (ďalej len „Uznesenie“).».

Sťažovateľka dodáva, že „[v] neposlednom rade treba uviesť, že počas celého súdneho konania vzniklo viacero výrokov o trovách konania, ktoré obsiahli snád' všetky možnosti, ako možno o trovách konania rozhodnúť (samozrejme bez ohľadu na ustanovenia OSP). V tejto súvislosti treba uviesť, že v konaní nepochybne vznikli priesťahy, keďže na základe jednoznačného výsledku súdneho sporu bolo už v roku 2012 rozsudkom OS Trnava z 06. 02. 2012 vyrieknutý prvý výrok o náhrade trov konania a definitívny výrok

bol vyriešený až v júni 2016 t. j. celý súdny spor ako celok trval od roku 2009 až do roku 2016, pričom nejde o zložitú záležitosť...“.

Sťažovateľka namieta, že bolo porušené jej *«právo... zakotvené v čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého „každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“*», a tiež že krajský súd napadnutým uznesením *«porušil čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, pretože do práva na súdnu ochranu patrí aj právo na to, aby sa vo veci vykonal ústavne súladný výklad a aplikácia právnej normy a zároveň tým, že nekonal v súlade s ustanoveniami OSP porušil aj čl. 2 ods. 2 Ústavy, v zmysle ktorého „štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“.*».

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa zaručené v čl. 48 ods. 2 a 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/429/2015 porušené.

2. Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/429/2015 porušil svoju ústavnú povinnosť podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Trnave z 23. 06. 2016 sp. zn. 9 Co/429/2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. 08. 2016 a vec vracia Krajskému súdu v Trnave, aby znovu konal a rozhodol.

4. Sťažovateľke sa priznáva finančné zadošťučinenie v sume 1.500,- €, ktoré je Krajský súd v Trnave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajský súd v Trnave je povinný uhradiť sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia vo výške v sume 303,16 € na účet jej právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie,

- a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili,
- b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,
- c) proti komu sťažnosť smeruje.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právny zástupcom, nepripojila k sťažnosti napadnuté uznesenie. Sťažovateľka k sťažnosti pripojila fotokópiu žaloby zo 14. apríla 2009 a fotokópiu jej vyjadrenia k žalobe z 27. júna 2011, avšak nie napadnuté uznesenie, ktoré má byť predmetom posúdenia v konaní o tejto sťažnosti. V uvedenej podobe ústavný súd nemôže posúdiť sťažnosť s prihliadnutím na to, že sťažovateľka namieta právne závery krajského súdu, ktorými mali byť porušené jej práva.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nedostatky v zákonom predpísaných náležitostiach, aké vyplývajú z podania sťažovateľky, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

Uvedený nedostatok zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti bol dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie ústavný súd sťažovateľku na odstránenie nedostatkov sťažnosti nevyzýval, primerane aplikujúc § 160 ods. 3 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v spojení s § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že považoval za relevantné, že jediným predmetom napadnutého uznesenia bola výlučne otázka trov konania.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru týkajúcu sa rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania, podľa ktorej vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže

účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo, a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014). Pre intervenciu ústavného súdu je v takýchto prípadoch nevyhnutná zvýšená intenzita porušenia označených práv. Táto okolnosť podľa ústavného súdu odôvodňuje aj prísnejšie posudzovanie splnenia zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v napadnutom konaní

Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. I. ÚS 41/02).

Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušovanie označeného práva ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 258/2012). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Ústavný súd taktiež už opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (rovnako aj práva na prerokovanie veci v primeranej lehote), to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

Zo sťažnosti vyplýva, že napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. augusta 2016. Z uvedeného je zrejmé, že v čase podania sťažnosti adresovanej ústavnému súdu na poštovú prepravu (21. septembra 2016) bolo už napadnuté konanie právoplatne skončené.

Keďže sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní, ktoré bolo pred doručením jej sťažnosti ústavnému súdu právoplatne skončené, je zrejmé, že v čase predbežného prerokovania sťažnosti na ústavnom súde bola už jej právna neistota odstránená a tvrdené porušovanie sťažovateľkou označených práv už netrvalo.

Z dôvodu, že v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, pretože konanie bolo právoplatne skončené, ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.3 K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy

Ústavný súd nepovažoval za potrebné vyjadriť sa k tej časti sťažnosti sťažovateľky, v ktorej nenamieta porušenie základných práv, ale porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy, ktorého obsahom sú ústavnoprávne princípy Slovenskej republiky, a nie základné práva, o ktorých má ústavný súd právomoc rozhodovať v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2016